

Om Draining.

(Af J. Schrøder).
(Fortættelse fra No. 9).

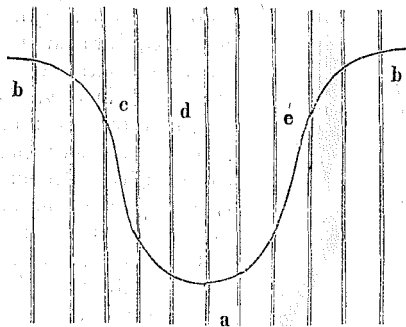
Overalt, hvor Drainene udmunde i Dagen bør de sidste Rør være af Jern eller Mundingen mures af Sten, for at bevares mod Frostens, som ellers lægger Tegstovene.

Er hele Markens Fald jævnt mod Hoveddrainen, paabegyndes Vidrainene lige efter Hoveddrainen; men har Marken Indhvalver, saa maa Hjælpe-Hoveddrains anlægges langs deres dybeste Kanter, for at optage Vandet og føre det til Hoveddrainen. Hjælpedrainens Størrelse varierer efter det Arbejde, den skal udføre. I Almindelighed er den mindre end Hoveddrainen.

Hjælpedrainen lægges aldeles som Hoveddrainen. Skal den imidlertid modtage Vidrains fra 2 Sider, hvilket som oftest bliver Tilfældet, saa lægges Mundingerne ikke lige mod hinanden men i Zirkel, at ikke Grundsamlinger skulle opstaa, og ligeledes iagttages, at Vidrainene ikke udmunde i ret Vinkel med Hjælpedrainen; men i skraa med Strømmen følgende Retning. Hjælpedrainen skal ligge saa meget dybere end dens Vidrains som Hoveddrainen ligger dybere end Hjælpedrainen. Dette udføres simplest ved at gøre Hoveddrainen dybere efterat Hjælpedrainen er forenet med den.

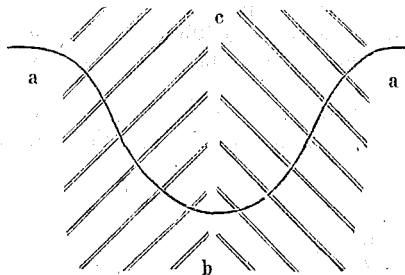
Vidrainen paabegyndes derefter. Har Marken kun een jævntløbende Hældning, saa frembyder der sig ingen Vanskeligheder ved at bringe Drainene ligeløbende og direkte ned til Hoveddrainen. Men komme Indhvalver i Veien, saa maa disses Fald markeres for særegne Drainet.

Er Markens Overflade holgeførmig, maa alligevel Principet om Parallellisme (at Anlægget har ligeløbende Drains) saa meget som muligt overholdes. En Hjælpe-Hoveddrain graves midt igjennem Indhvalven og Vidrainene lægges ligeløbende og nedover Skraaningen til Hjælpedrainen. Men kun alt for ofte forsummer man at anvende denne useiðbare Maade at faa Vandet hurtigt og grundigt bort paa. Saaledes er det i Praxis almindeligt at lægge samtlige Vidrains ligeløbende med hverandre gjenom Markens hele Længde, hvad enten Marken er jævn eller opfyldt med Indhvalver. Høstaaende Fig. viser en Mark, hvor samtlige Drains ere ligeløbende uagtet Siderne fra b til c og c til b ligge høiere end Indhvalven a d. Følgen af denne Drainens

Ligeløbende Vidrains, som ikke gjøre den tilføjede Nytte.

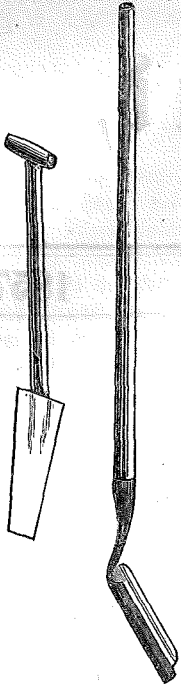
Retning er at Drainingen kan slaa Feil paa begge Sider. Hvis nemlig et vandførende Jordlag kommer i Dagen paa en Skraaning, kan Drainen meget vel være lagt længere ned i Skraaningen, gaa ligeløbende med Jordlaget og Vandaaerene saaledes gaa fri for Drainen. I Indhvalver bør Drainene lægges som vist i følgende Figur, hvor Marken helder

Ligeløbende Vidrains lagte i Overensstemmelse med Grundens Bøininger.

til begge Sider ned mod Linien c b, hvor Hjælpedrainen gaar. Vidrainene følge her Skraaningen men dog i Orden, og Vandaaerene blive affaarne hvorsomhelst de gennem uregelmæssige Lag af Jorden komme frem i Dagen.

Vidrains gjøres meget smaaere end Hoveddrains, for at undgaa Udgiften ved Udgravningen af en udnødvendig Mængde Jord. Derfor benyttes ogsaa den smaaeste Spade som kun er 4 Tommer bred i Eggen. Med den oplastes den ved sidste Hældning løsende Jord, ligesom Grostefakterne skæbes med den. Den løse Jord i Drainens Bund oplastes bedst med en Skovl. Forresten gra-

4 T. bred Drain-spade. Skovle. Bredden af Vidraiserens Saale varierer fra 5 og 7 Tommer.

Overskrider Vidraiserens Længde meget 300 Alen, bør de overskjæres i Markens hele Bredder af en Hjalpedrain saaledes at et omtrentligt lige stort Parti ligger paa hver Side af Overskjæringsdrainen. Den sidste Vidrain, hvori Overskjæringsdrainen udmunder forandres da ogsaa til Hjalpedrain. At den omtalte Drain graves dybere end Vidraiseren følger af sig selv.

Fig. 1, viser det i Bunden aabne Rør med tilhørende løse Saaler saaledes som de opstilles i Drainen.

De billigste Rør og tilmed de letteste at behandle ere de cylindriske i deres simpleste Form,

Fig. 1.

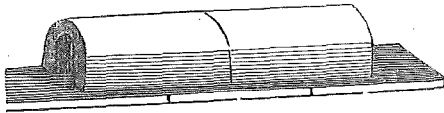
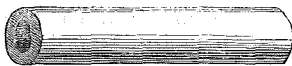

Fig. 2.

(Fig. 2) fra 12 til 15 Tommer lange, 2 Tommers Diameter i Lydningen og $\frac{1}{4}$ Tommers Tykkelse. Endnu billigere blive de med 1 T. Lydning og tilsvarende Tyndhed. Den største Anke mod nævnte Sort Rør er den, at deres Form gjør dem uskiktede til at ligge stødt, at den mindste Bipping, naar Drainen fyldes, kan forandre deres Leie, og at man for at sikre sig mod denne Ulempe, maa træde en Jærnten ind i Rørene under den første Paafylning. Jærnten trækkes da ud eftersom Rørene lægges

og paafyldes i Drainens hele Længde. Men denne Anke bortfalder, naar Rørene nedlægges paa følgende Maade:

Nedlæggeren graver ved Hjalp af et lidet Huljern af Form som Drainsskovlen et Leie i Drainens flade Bund saa dybt at Halvdelen af Røret omfatter af Rødens Kanter. Da Huljernet er formet efter Røret i Runding og Størrelse, maa Røret faa et urolteligt Leie. Nedlæggeren staar paa de allerede nedlagte Rør under dette Arbejde og snitter Rønden efter som Nedlægningen skrider fremad. Han vender sig altsaa bestandig med og ikke som ellers mod Drainens Løb og prøver tilstrækkeligen Leiets Soliditet ved at træde paa hvert enkelt Rør. Aldeles nødvendig er denne Fremgangsmaade, hvor man, som hos os endnu paa mange Steder er Tilfældet, graver til fuld Dybde med brede Spader, saa at det runde Rør, om det lægges paa flad Bund, har flere Tommer mellem sig og Drainvæggen. Man har ellers paa forskjellige Maader forsøgt at forbinde de cylindriske Rør med hinandre. Saaledes ved en med flere Huller gjenemboret Ring, hvori Rørene midtes; men da Ringen er næsten ligesaa kostbar som selve Rørene, og da Nedlægningsarbejdet meget forøges derved, at Ringene maa sænkes i Grunden, for at Rørene i deres hele Længde kunne faa et stot Leie, saa maa denne Forbindelsesmaade opgives.

(Fortsættes).

Nogle Ord for Landmænd angaaende Mislighederne ved sidste Aars Indhøstning.

(Meddeelt af en praktisk Landmand).

Den sidste Aargang har givet Landmanden mange Betvæmlinger; men disse maa ogsaa stærke Dyrkelsesomheden i flere Retninger for, hvad han har at gjøre og lade, for saavidt det staar til Menneskene, at modarbejde de Vanfæligheder, som stedse vilde gjentage sig under et for Landbruget mindre gunstigt Klima. Men for tilfulde at nyde Fordelen af denne Ervaringens Skole, ofte ere dyrefølsomme, maa man ikke lade disse, hvis Værdomme gaa ubemærkede hen, men søge at fasholde dem, og deraf at udlede de nødvendige Forholdsregler til Værn mod Fremtidens Tilfællelser. Jeg tillader derfor at fremsætte for Almenheden nogle Vink, som muligen for En eller Anden kunne vække til gavnlige Eftertanke. De Gjenordigheder, som Landmanden i det afvigte Aar har maattet prøve, hidrører fornemmelig i dette Land i det Store taget fra mislig Indhøstning af Kornavlingen. Men denne Høstforøvelse virker forstyrrende ogsaa paa det næste Aars Udbytte, da der identvis i en stor Del af Landet vil til Vaaren føles stor Mangel paa spreddygtigt Sædelorn.

Wistnok var det særdeles store og ualmindelige Vanfæligheder, man havde at kæmpe imod den afvigte Høst, for at faa Kornet nogenlunde indhøstet; men det staar da heller ikke til at nægte, at

Uforstand eller Uigegyldighed for en stor Del af vore Landmænd havde en ikke ringe Andel i, at saa meget odelagdes af den rige Velsignelse, der tidlige løvede Landmanden en god og værdifuld Høst. At det i Høstmaanederne Sept. og Octb. var et næsten uafbrudt Nedbør, der spottede over Landmandens ibrigste Beskræbelse for at faa Sæden tør og ubedærvet i Læden ved den Fremgangsmaade, man almindeligen bruger ved Jndbjergningen, beviser, hvor sjældent et saadant Tilfælde end indtræffer, at man dog dog altid bør være belavet paa, at det kan indtræffe, og at man derfor maa søge at udstunde, hvorvidt man v.d. nogen anden Fremgangsmaade end den almindelige ved Jndbjergningen kan overvinde saa ualmindelige og vedvarende Vanskeligheder. Men jeg tror at disse heldigvis for en væsentlig Del kunne seires og at de i afvigte Høst, mere end skeet, være bleve besejrede, hvis man havde benyttet tidligere Erfaringer, og været belavet paa at afværge Ulykken.

For det første maa jeg nu tillade mig den Bemærkning, at der ialmindelighed for vore Gaardbrugere viser sig for stor Seendragtighed i at heste Ageren til rette Tid. Det er meget almindeligt at se overmodne Ager, som lide allermost ved at hestaa — skaarne eller uskaarne — i langvarigt Uveir. Her at fremskille de rette Skjendetsyn paa en skjærsfærdig Ager vilde lede til for megen Vidtløftighed, og er desuden unødvendigt, da man i flere Lærebøger, t. Ex. i Lundequists's Haandbog, letteligen kan underrette sig derom, og for det øvede Die er det let, endog i Afstand, at se, naar Ageren bør skjæres. Foruden at Kornet taber meget i Godhed ved at staa forlænge uskaaret, hvilket især gjælder de ædlere Kornsorter, som tidligt høstede give det sundeste og hyldeste Mel*), bør man lægge megen Vægt paa tidlig Skur, fordi man derved meget forbedrer Udbygterne til at faa Kornet godt i Hus. Paa den sildige Aarstid gjør nogle Dages Forskjel i Tid ofte meget til Sagen, ja undertiden kan en eneste Dags Opsættelse med at skjære forvolde betydelige Tab. Dernæst er det en indgroet Uvane hos vore Landmænd, at de heller vilde lade Kornet fordærves i Læden end paa Marken, og her er det fornemmelig at Skoen trykker. Ofte ser man Almueensmanden med en Travlhed, der var en bedre Sag værdig, kjøre ind i Læden og der formedelst det trange Rum sammenpalle Kornet i en saa raa Tilstand, at man med Bestemthed kan forudsæ, at det bliver aldeles odelagt, medens der dog endnu kunde være rimeligt Haab om at faa det godt og usfordærvet i Hus, naar man gav sig Tid. Saavist som man aldrig maa forsomme det beleilige Dieblil for at bringe under Tag, hvad der hertil er tilstrækkelig veiret og tørrer, saa usfordelagtigt er det derimod at indbringe raat og uveiret Korn, som absolut fordærves, naar det sammenpalles, og da afgiver et farligt og fordærveligt Fødemiddel baade for Menneffer og Dyr, ja endog ved Selvantænding kan forvandle Bondens hele Hjem til en Grus-hob. Erfaring har ogsaa altid vist, at under langvarig Væde have de Taalmodige og Tillidsfulde,

*) Hvede, som skjæres saa sent, at den bliver glasagtig, leverer som bekendt saa daarlilgt Mel, at den aldeles vrages i Handelen.

som have givet sig nogenlunde Tid, men derimod med Iver og Kraft benyttet den rette Tid, naar denne virkelig er kommen, i Almindelighed omsider faaet Grøden antagelig indbraget. Paa den sildige Høst ender den langvarige Væde nemlig gjerne med stærk Vind eller Storm, det eneste Veir, der paa den Aarstid tilstrækkeligen kan gjenneforke Regene. Saadan Vind indtraf, saavidt erindres i Slutningen af Octbr. (omkring 25de) 1851, da der ogsaa var en vanskelig Tid, og i afvigte Høst indtraf ligesledes paa samme Tid (23—25 Octbr.) en gennemtrængende Nordvest, som forarsagede, at hvad der endnu paa den Tid stod ude, kom godt i Hus. I det mærkelige Aar 1812, der endnu staar i de Vædres levende Erindring, skat man senhøstes, efter at Kornstørene havde været bedækkede med Sne og Is, have faaet nordlige Storme, som bevirkede, at de, der endnu havde Korn ude, fik det langt bedre ind end de, der havde ført det vaat i Husene. Jeg tror saaledes, at det maa anses for aldeles forskaffelig, at indføre Noget saa raat i Læden, at man kan forudsæ dets Beskædigelse der, og at man bør gjøre sig det til Regel, heller at lade det beskædiges ude end inde. Derimod kan det jo ikke noksom indskjæres, at man aldrig spilder noget beleiligt Dieblil, men altid bestræber sig af alle Kræfter for at indbringe hvad der er nogenlunde tørt, og dertil endog anvender Helligdage, forsaavidt dette kan bestaa med Jndivids Anskuelse om Tillideligheden af at udføre saadant Arbejde paa Sabathen. Hvad som altid for den Enkelte bliver Noget, som kan maa opgsøre med sin egen Følelse, medens Anderledes Tænkende neppe drøver vilde forarges.

Men der gives ogsaa andre meget virksomme Midler til at modarbejde Ulykken af en langvarig Høstvæde. Allerde ved at sætte Kornet godt paa Stør vil meget være vundet. Det maa derved iagttages, at ligejom Toppen af sig selv har Tilboelighed til at hænge ned ad, saa at Vandet med Lethed løber af, saaledes maa man omhyggeligen sørge for, at Rodenden, der vender mod Nord, gives en endnu mere nedadhængende Stilling, saa at Vandet med Lethed løber af, og at ikke den hele Vandmasse ledes over Toppen og tildels trænger ind fra Rodenden. Det har vist sig, at Korn, der er skaa-ret og opsat i Dpholdsvæir, og omhyggelig storet, taaler meget længe at staa paa Stør uden at beskædiges, og ingenlunde bør man lade sig forlede til at føre saadant Korn ind, forend det er blevet tilstrækkelig veiret og tørrer.

Men det virksomste Middel til at afværge Skade er det dog, at man paa enhver Gaard, hvor tilstrækkelig Materiale dertil kan tilveiebringes af Skovproducter — og et saa ubetydeligt Skovmateriale kan paa de allerfleste Gaarde uden stor Vanskelighed tilveiebringes — indretter en eller flere Hæffer.

I flere Egne af Landet t. Ex. i Bergens Stift ere Hæffer tildels af en meget simpel Sammensætning — allerede temmelig almindelige; men i andre og de allerfleste Egne, og det i Egne, hvor man har Overflod af Materiale, ere Hæffer næsten ganske ukjendte. Man maa forbauses over den Tankeløshed og Uigegyldighed, i hvis Følge det kan være saaledes at forsomme de nødvendige Forholdsregler under

en Himmelsegn, hvor man saa ofte maatte vækkes til Dm'tanke i denne Retning. Naar man samtaler med Bønderne herom, undskyldte de sig i Almindelighed med, at de ikke vide, hvorledes Høstene skulde indrettes, og det forholder sig vistnok saa, at naar først Høst anskaffedes hist og her, saa at Massen kan saa se dem og tage og føle paa deres deres Gavnlighed, saa vilde de snart blive almindeligere. For at virke hertil tillader jeg mig at anmode Udgiveren af dette Blad om at ledsage det med Afsejds til simple Høst ledjede af Beskrivelse over deres Indretning og Anvendelse. Det bør derhos være en Dypgave for de reisende Agronomer at virke for denne Sag; men for at komme til et Resultat er det ingenlunde nok, at de omtale Sagen; de bør paasee Opførelsen af nogle Høst hist og her og være behjælpelige med Veiledning derved, saaledes at de blive hensigtsmæssigen indrettede efter ethvert Steds eller Brug's Behov.

Ogsaa vil Noget kunne udrettes til at undgaa Kornavlængens Odelæggelse af Væde eller Frost paa den sildige Høstid ved Valget af de Kornsorter til Dyrkning, som man tidligt kan saa indhøstede. Ved en høiere Jordkultur falder det tildels af sig selv derved, at den sildigere modne Havre for en stor Del ombyttes med Vintersæd og Byg; men endnu dyrkes formentlig „Ladmandsæden“, Havre, paa mange Steder, hvor man istedet kunde dyrke Byg. Det er en temmelig almindelig indgroet Fordom, at Byg kun kan dyrkes med Fordel paa gødset Jord; men Erfaring viser, at paa en god Vold, der er ordentlig ploiet, og hvor der harves tilstrækkeligt, faar man uden Gjødning en god Bygavling, og et vægtigere og bedre Korn end umiddelbart efter Gjødningen. Vinterrugen fortsæner ogsaa en høj Grad af Opmærksomhed formentlig dens tidlige Modenhed. Ræsten overalt kom den godt i Hus i det afvigte Aar og har saaledes meget bidraget til at udjevne Misligheden ved Indhøstningen. Da denne nu ved Dyrkningen af forskellige Kornsorter er bleven fordelt paa et længere Tidsrum, vil den aldrig kunne blive saa almindelig mislig som for en Menneskealder tilbage i Tiden var Tilfældet, da

Havresæden var saa meget mere overveieude undtagen i enkelte Hjølddistricter, hvor Bygavlen er overveieude, men hvor man ogsaa selv i de vanskeligste Aar pleier at saa Avlingen under Tag.

Bed at henvende sig til Dhr. Forvalter Østby paa Børums Bærk og Cand. Hansen paa Bøien i Børum kan Landboforeningens Træffemaskine erholdes leiet.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst

Hvede, 3 $\frac{1}{2}$ à 5 $\frac{1}{2}$ Spb.
Rug, 0 0 intet solgt.
Byg, 3 $\frac{1}{2}$ à 4 Spb.
Havre, 1 $\frac{1}{2}$ à 1 $\frac{3}{4}$ Spb.
do. tienstlig til Sæd 2 $\frac{1}{10}$ à 2 $\frac{7}{10}$ Spb.

udenlandst

Rug østersøst 210—212 Pb. 4 Spb. 72 p à 4 Spb. 96 p
Rug dansk 202—204 Pb. 4 Spb. 24 à 36 p.
Byg dansk 186—188 Pb. 4 Spb. 24 p.
Hvede dansk 208—212 Pb. 7 à 7 $\frac{1}{2}$ Spb.
Erter dansk 4 Spb. 60 p à 4 Spb. 96 p.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Rjobnd. 6 $\frac{1}{2}$ à 7 $\frac{1}{2}$ Spb. pr. Td.
Sild, stor Mid. 6 à 6 $\frac{1}{2}$ Spb. pr. Td.
Sild, smaa do. 5 à 5 $\frac{1}{2}$ Spb. pr. Td.
Sild, stor Christ. 4 $\frac{1}{2}$ à 4 $\frac{1}{4}$ Spb. pr. Td.
Sild smaa do. 4 Spb. pr. Td.
Sild, almindel. do. 18 p à 4 Spb. pr. Td.
Storset 6 p 18 à 7 p. Bog.
Midbisset 1 Spb. 6 p à 1 Spb. 12 p pr. Bog.
Smaaset 4 p 18 p à 1 Spb. pr. Bog.
Rødbfær omkring 7 p. Bog.

Udgiverens Adresse:

Proprietær Schroder. Boll i Børum.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Meteorologiske Dagtagelser paa Christiania Observatorium.

1857. Februar og Marts.	Barometerstand i franske Lin. ved 0°.			Temperatur i Skyggen. R.			Bemærkning.
	Al. 7 F.	Al. 2 C.	Al. 10 C.	Al. 7 F.	Al. 2 C.	Al. 10 C.	
26	339 $''$ 8	340 $''$ 7	339 $''$ 9	— 1° 8	— 0° 8	— 1° 2	Blandet. Svag sydl. Vind.
27	337	336	336	+ 11	+ 24	+ 02	do. Stærk S.
28	336	337	338	+ 07	+ 63	+ 16	do. Svag NO—SW.
1	339	340	342	— 08	+ 38	— 07	Tem. klart Svag NNO
2	342	341	341	— 13	+ 02	+ 03	Tykt. Taaget do. N.
3	339	338	336	— 02	+ 03	— 00	do. do. do. SW.
4	331	328	327	+ 20	+ 37	— 00	do. SSO og SSW.

Regnhøiden = 0,24 Linier.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius.